

## SAVCI

**1 Veverka obecná** *Sciurus vulgaris* – hlodavci, veverkovití **CH**

DT 20–27 cm, DO 14,5–20 cm, HM 0,2–0,4 kg. **Znaky:** stromový druh, větší velikost, huňatý ocas o málo kratší než tělo, masivní zadní tlapky s dlouhými prsty a silnými drápy, boltce často se štětičkou prodloužených chlupů. **Hlas:** široká škála od „štěkání“, kníkání a mlaskání po funění, ostré prskavé zvuky a hlasité škrábání drápů o kůru stromu. **Zbarvení:** proměnlivá, svrchu, na bocích i ocasu rezavá, šedohnědá, tmavohnědá až černá, spodní strana těla obvykle bělavá (v jednom vrhu i mláďata různě zbarvená). **ČR:** kdysi běžná, dnes nehojně v lesích, oborách a městských parcích, sezonně i v zahradách (úroda ořechů apod.); šiškové požerky veverek mají na rozdíl od požerků drobných zemišských hlodavců (tab. 44) roztřepeně stvoly s vláknitými zbytky po šupinách.

Mě

**2 Pich velký** *Glis glis* – hlodavci, plchovití (tab. 213) **CH**

DT 12–18 cm, DO 12–15 cm, HM 80–155 g. **Znaky:** srst hustá a jemná, ocas delší a huňatě osrstěný, nohy relativně krátké a na prstech silnější drápy (arborikolní), oči a někdy i ušní boltce nápadně velké (č. plchovití); p. velký – připomíná malou veverku, boltce zaoblené, na čenichu nápadně odstavající smyslové chlupy. **Zbarvení:** šedý až šedohnědý na hlavě, hřbetu a bocích, vespod bělavý až nažloutlý, velké korálkovité lesklé (černé) oči lemované černým proužkem. **ČR:** ostrůvkovitě v listnatých a smíšených (výjimečně i jehličnatých) lesích, v krasu a jiných skalnatých územích (např. kvádrové pískovce, balvanité sutě), též v parcích, vilových čtvrtích a zahradách měst (např. Praha – Petřín), časté úkryty ve včelínech, chatách, chalupách a jiných osamělých stavení → tzv. hemisynantropní výskyt; V.–X. (hibernuje ve skalních štěrbinách a dutinách stromů, řidčeji v zemi).

Ho Ku Sk Pp Vm

**3 Pich lesní** *Dryomys nitedula* – hlodavci, plchovití **CH**

DT 7,5–11 cm, DO 6–9 cm, HM 17–32 g. **Znaky:** středně velký druh, ocas bez koncové štětičky prodloužených chlupů, boltce zakulacené a poměrně malé. **Zbarvení:** žlutohnědý či hnědožlutý, pouze břicho bílé nebo slabě nažloutlé a na hlavě černý pruh od očí k boltcům. **Výskyt:** méně běžný v moravské části Karpat a v Jeseníkách, na západ nejdále na východním okraji Orlických hor, všechny typy lesů, zejména s pasekami a křovinatými stráněmi; V.–X.

**4 Plšík lískový** *Muscardinus avellanarius* – hlodavci, plchovití **CH**

DT 6–8,5 cm, DO 6,5–9 cm, HM 15–28 g. **Znaky:** malá velikost (menší než myš domácí), ocas přiléhavě osrstěný a kratší než tělo, boltce menší a zaoblené, zakrnělý palec na zadních tlapkách. **Zbarvení:** svrchu rezavě žlutý (žemlový) a vespod světlejší, náprsenka bílá. **ČR:** nejběžnější plch, mozaikovitě na většině území vyjma bezlesých nížin, v horách až do pásma kosodřeviny, nejčastěji v ekotonech (okraje a světliny lesů, křovinaté stráně apod.), úkryty v dutinách či v hnízdech spletených z listů trav a keřů (např. v maliní); IV.–X., zimuje v dutinách stromů, pařezech, pod hrabankou, v norách hlodavců či jinde v zemi, pravidelně také v ptačích budkách.

Ku



## SAVCI

**1 Netopýr Brandtův** *Myotis brandtii* – letouni, netopýrovití **CH**

DT 39–50 mm, DPř 33–37(38) mm, HM 4,5–9,5 g. **Znaky:** čenich bez blanitých výrůstků, ušní boltec s víčkem, delší ocas a velká ocasní létací blána (č. netopýrovití); n. Brandtův – podobný n. vousatému (tab. 125), ♂ penis rozšířený, u ♀ určení druhu obtížné (znaky na zubech). **Zbarvení:** svrchu hnědavý a vespod se žlutavým odstínem. **ČR:** nehojně v lesích od pahorkatin do hor, řidčeji v nížinách; nepravidelně zimuje v podzemí; stálý (hibernace X./XI.–III./IV., platí pro většinu našich netopýrů a vrápců).

Pp Vm

**2 Netopýr brvitý** *Myotis emarginatus* – letouni, netopýrovití **CH**

DT 41–53 mm, DPř 36–41 mm, HM 7–12 g. **Znaky:** vnější povrch boltců hrbolkatý a ve 2/3 jejich výšky pravouhlý zářez, ocasní blána řidčeji lemovaná brvami. **Zbarvení:** svrchu hnědý až narezlý, břicho šedobílé až nažloutlé. **ČR:** původně na Moravě, nyní se šíří i do Čech, v listnatých a smíšených lesích i krajinně parkového typu s vodními plochami, též ve vesnicích a na okrajích měst, zimuje i v podzemí; přelétavý.

Pp Vm

**3 Netopýr velkouchý** *Myotis bechsteinii* – letouni, netopýrovití **CH**

DT 45–55 mm, DPř 40–47 mm, HM 7–12 g. **Znaky:** boltce delší (2,5 cm) a širší, ušní víčko dlouhé a zahrocené. **Zbarvení:** svrchu světle hnědý až rezavohnědý a vespod šedobílý až šedavý, boltce a létací blány tmavohnědé (většina netopýrů). **ČR:** od pahorkatin do podhůří v listnatých a smíšených lesích, v létě (asi i v zimě) úkryty v dutinách stromů, v podzemí přes zimu řidčeji; stálý.

Pp

**4 Netopýr černý** *Barbastella barbastellus* – letouni, netopýrovití (tab. 125, 217) **CH**

DT 45–58 mm, DPř 36–43 mm, HM 6–13 g. **Znaky:** nezaměnitelný – hlavou s krátkým čenichem připomíná miniaturního mopslíka, široké boltce natočené dopředu a naspodu srostlé. **Zbarvení:** černý, někdy se stříbřitými špičkami chlupů, občas parciální albinismus (bílé skvrny). **ČR:** běžně v lesích a kulturní krajinně s ostrůvky lesů, též v lidských sídlech; přes zimu i v podzemí; stálý (hibernace XI.–II.).

Ku Mo Pp Vm

**5 Netopýr pestrý** *Vespertilio murinus* – letouni, netopýrovití (tab. 213) **CH**

DT 45–65 mm, DPř 40–48 mm, HM 12–20 g. **Znaky:** větší druh, boltce krátké, ušní víčka zaoblená, konec ocasu volný (2–3 mm). **Zbarvení:** na hřbetě stříbřité (tmavé chlupy se světlými špičkami) a vespod od žlutohnědé až po bílou, obličej, uši a létací blány šedohnědé až černé. **ČR:** tab. 213.

Ku Sk Vm

**6 Netopýr severní** *Eptesicus nilssonii* – letouni, netopýrovití **CH**

DT 54–63 mm, DPř 37–44 mm, HM 8–12 g. **Znaky:** menší než předchozí, ušní víčko krátké a zaoblené, špička ocasu volná (asi 4 mm). **Zbarvení:** svrchu tmavě hnědý se zlatožlutými chlupy, vespod krémově šedohnědý až žlutohnědý. **ČR:** v lesích pahorkatin až hor, řidčeji i v otevřené krajinně, letní úkryty na samotách (půdy, pod střešní krytinou, za dřevěným obložním a okenicemi), ve složeném dřevě, pod kůrou či v dutinách stromů, popř. ve skalách a sutích, v podzemí zimuje část populací; stálý.

Ku Pp

**7 Netopýr stromový** *Nyctalus leisleri* – letouni, netopýrovití **CH**

DT 50–66 mm, DPř 38–47 mm, HM 10–20 g. **Znaky:** podobný n. rezavému (tab. 125, 193), avšak menší. **Zbarvení:** hnědý s dvoubarevnými chlupy na hřbetě (svrchu sytější hnědý, vespod hnědočerný). **ČR:** v listnatých (zejména bukových) a smíšených lesích od pahorkatin do podhůří, též v zámeckých parcích; úkryty v přirozených dutinách; tažný.

**8 Netopýr hvízdavý** *Pipistrellus pipistrellus* – letouni, netopýrovití (tab. 213) **CH**

DT 36–51 mm, DPř 30–34 mm, HM 4–8 g. **Znaky:** malá velikost, boltec kožitý a trojúhelníkovitý, ušní víčko krátké. **Zbarvení:** svrchu hnědý až rezavohnědý a vespod šedohnědý, uši a létací blány skoro černé. **ČR:** běžně v listnatých a smíšených lesích i v členité kulturní krajinně nížin a pahorkatin, letní úkryty na staveních, posedech a ve skalních štěrbinách; časté hromadné invaze (desítky až stovky mladých ex., např. za obrazy či nábytkem v církevních stavbách aj.), v podzemí někdy zimují hromadně až tisíce jedinců (např. kanál přehrady ve Slapech); přelétavý a tažný.

Ku Sk Vm





## SAVCI

**1 Liška obecná** *Vulpes vulpes* – šelmy, psovití (tab. 127, 212)

DT 58–80 cm, DO 30–45 cm, VK 35–40 cm, HM 3–10 kg. **Znaky:** nápadně protáhlý čenich, delší štíhlé nohy s nezatažitelnými drápy na prstech, ocas huňatý, boltce větší a zahrocené (č. psovití); l. obecná – střední velikost, ocas dlouhý (přes 50 % DT); při lovu hlodavců vyskakuje do výšky na všech nohách (tzv. myškování). **Hlas:** v období říje chraptivý, protáhlý až sípavý štěkot nepodobný štěkání psa (I.–III.). **Zbarvení:** převážně rezavá, pouze špička čenichu, hrdlo, břicho a konec ocasu bílé, zadní strana boltců a tlapky černé, občas jedinci s břichem šedým až černým. **ČR:** běžný a velice přizpůsobivý druh s celoplošným výskytem ve všech typech krajiny a stanovišť, populační nárůst po vymýcení vztekliny v 90. letech 20. stol. **L. stříbrná (2)** a **l. platinová (3)** jsou barevné formy l. obecné chované jako kožešinová zvířata na farmách, výjimečně se dostávají i do přírody.

Ho St Ku Mo Sk Vm De

**4 Kuna lesní** *Martes martes* – šelmy, lasicovití

DT 40–53 cm, DO 23–28 cm, HM 0,8–1,6 kg. **Znaky:** tělo protáhlé, nohy krátké s částečně zatažitelnými drápy na prstech, hlava zploštělá (č. lasicovití); k. lesní – srst hustá, ocas dlouhý a huňatý (45–44 % DT), chodidla ochlupená, boltce relativně velké. **Hlas:** typicky vřeštění, též funění, vrčení, poštekávání či pištění. **Zbarvení:** tmavohnědá, na ocase a tlapkách až černohnědá s menší a sytě žlutou až žloutkově oranžovou náprsenkou (nezasahuje na přední končetiny), uši světle lemované, špička čenichu černá. **ČR:** rozlehlejší lesy nížin až hor, řídkěji v rozptýlené zeleni (remízky, stromořadí aj.).

Ku

**5 Tchoř tmavý** *Mustela putorius* – šelmy, lasicovití (tab. 212)

DT 30–48 cm, DO 11–21 cm, HM 0,8–2 kg. **Znaky:** střední velikost, postava zavalitější, nohy krátké a slabé, boltce krátké a zakulacené, ocas 30–40 % DT. **Hlas:** při vyrušení podrážděné prskání. **Zbarvení:** tmavohnědý s prosvítající nažloutlou podsadou, naspodu těla až černý, typická bílá kresba („maska“) na hlavě, ocas tmavý nanejvýš se světlou špičkou. **ČR:** víceméně na celém území, široké spektrum stanovišť včetně lesů, dříve hojnější. Syn.: *Putorius putorius*.

St Ku Mo Sk Vm De

**6 Jezevec lesní** *Meles meles* – šelmy, lasicovití

DT 62–90 cm, DO 11–20 cm, HM 4–20 kg. **Znaky:** naše největší lasicovitá šelma, tělo zavalité na kratších nohách, hlava štíhlá a protáhlá, ocas krátký (asi 20 % DT), chodidla široká a lysá, drápy silné (zvl. na předních tlapkách). **Hlas:** mručení, funění a mlaskání. **Zbarvení:** hřbet a boky šedivé až šedohnědé s černými a bílými konci delších chlupů (pesíků), břicho a nohy tmavohnědé až černé, typická obličejová černobílá maska. **ČR:** lesnaté oblasti a v menší míře i kulturní zemědělská krajina; po populačním poklesu v 70.–80. letech 20. stol. nyní přibývá.

Ku Sk Vm

**7 Mýval severní** *Procyon lotor* – šelmy, mývalovití

DT 40–70 cm, DO 20–40 cm, HM 4–10 kg. **Znaky:** postava mírně nahrbená, ocas dlouhý a huňatý (50–60 % DT), tlapky s delšími a pohyblivými prsty s nezatažitelnými drápy. **Hlas:** široká škála zvuků od varovného syčení a hlubokého vrčení až po přátelské předení. **Zbarvení:** šedohnědý, na hlavě černobílá „maska“ (častá záměna s psem mývalovitým, tab. 127), ocas světlý a tmavě pruhovaný (4–7 proužků). **ČR:** nepůvodní americký „kožešinový“ druh, u nás zprvu ojedinělé úniky z farem či od chovatelů, od konce 20. stol. se šíří z volně žijících populací v Německu a Rakousku, nyní už roztroušeně na většině území v zalesněných oblastech i otevřené krajině, častěji v blízkosti vod, též v okolí lidských sídel; předpoklad pokračující expanze a navyšování početnosti populace.

Ku Ry Po Vm

